

FESTES PATRONALS DE SANT PERE - Col·laboració especial

El Llatzeret del port de Sóller i les epidèmies

Amb la navegació d'un extrem a un altre de la mar Mediterrània, Sóller tenia, en els segles XVII al XIX, un llatzeret marítim amb la missió d'orejar passatgers i mercaderies de les naus provinents d'altres ports sospitosos de patir malalties contagioses, com la pesta, que fou necessari controlar amb els mitjans que la medicina disposava a l'època.

Sóller va haver de suportar a partir del segle XV, i molt abans, ja amb la conquesta de Mallorca, alguns dels més nefasts brots d'epidèmia com la de la pesta, essent un dels primers en sofrir les conseqüències el mateix Compte de Empúries y els pobladors de la casa dels Montcada. Anys mes tard quan la malèfica malaltia semblava haver-se allunyat de les nostres valls, un veler procedent de la península va fondejar al lloc que avui anomenem "Ses Cambres", extensa cala fins a s'Illa, permetent el desembarcament d'una tripulació que propagà d'immediat els primers brots de la pesta, essent-ne les primeres víctimes les gents de la mar.

Sóller i el seu port corrien els perills de les naus que tocaven terra en les nostres costes. L'any 1650 la navegació per les nostres aigües adquirí un gran desenvolupament amb el passatge i la càrrega, essent aquestes naus portadores de malalties contagioses degut a la baixa salubritat regnant a bord. Però allà on es donaven amb mes freqüència era a les naus dedicades al corsarisme ja que navegaven durant mesos i mesos i els focus de putrefacció, les rates i la falta de ventilació en la coberta baixa juntament amb les exhalacions del cossos convertien l'ambient en una massa fètida i insalubre.

La història del llatzeret és un altre dels episodis marítims que va viure Sóller i el seu port. A la platja de "Can Repic", camí de la Muleta, es troben els vestigis del que va ser el llatzeret. Es tracta d'un altre dels patrimonis de la nostra cultura relacionada amb l'entorn marítim que no ha

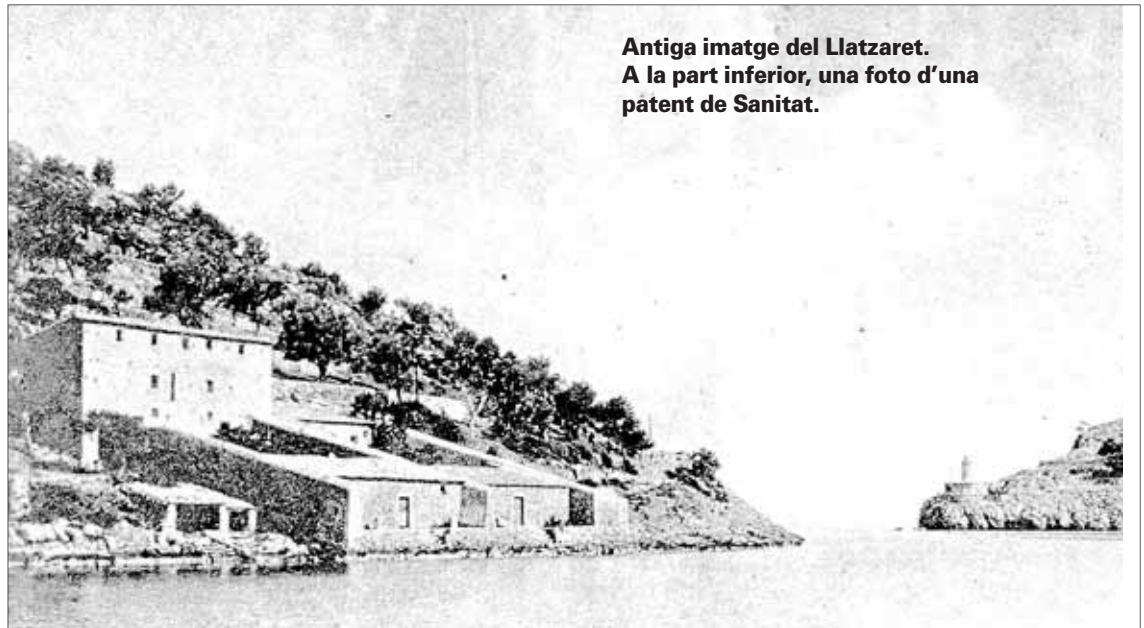
estat entès ni valorat. Avui encara no se li ha sabut donar valor a la seva història, tan íntimament lligada a la marina sollerica.

L'any 1815 es promulgà un decret, com a necessitat social, per a la ubicació del llatzeret comptant amb un edifici situat a la vora de la mar. Amb rigor i coneixement va ser construït i destinat com a centre sanitari i preventiu per aplicar les quarantenes i no permetre el desembarcament de cap mena de passatge i mercaderia que no comptés amb el certificat sanitari i el corresponent permís de les autoritats sanitàries.

També es va sol·licitar a la Junta Central de Sanitat la ubicació d'un edifici per aqueixos menesters, petició que no va ser molt ben rebuda degut a las males relacions amb la Junta Local de Sanitat. Finalment es va accedir a aquesta petició, habilitant un edifici ja existent i alguns més del seu entorn, transformant-los en un edifici central de tres plantes, envoltat per un mur quadrat de tres metres d'alçada i dos edificis a ambdós costats, amb porta d'entrada a cadascun d'ells i un passadís que arribava a l'edifici principal.

En un dels edificis de l'interior es trobava el "departament brut" que acollia als viatgers arribats d'altres ports amb signes sospitosos de malalties. Les mercaderies s'havien d'ingressar en altres recintes i al seu interior es va habilitar un petit recinte, aïllat completament de la resta, amb una sortida independent a l'exterior, situat devora el camí de Muleta, facilitant així l'entrada als treballadors del llatzeret.

Els departaments existents es classificaven com "brut", "tocat", "sospitosos" o "net". Les naus arribades a port havien de portar un certificat anomenat "Patent de Sanitat" donant

Antiga imatge del Llatzeret. A la part inferior, una foto d'una patent de Sanitat.

Les naus arribades a port havien de portar un certificat anomenat "patent de sanitat", donant fe del bon estat sanitari de la nau

fe de l'estat sanitari en que es trobava la nau. Sense aquest document no podien abandonar la nau la tripulació sense el permís de les autoritats sanitàries, les quals exigien la patent de sanitat, certificat expedit en el port d'origen, avalat per un consolat en el que es feia constar l'estat sanitari del lloc on havia llevat la nau.

Per tot això es van prendre algunes mesures. La primera fou la utilització d'una xalupa composta de quatre mariners i un patró que duien la vigilància dels punts mes estratègics de la costa i el port amb la finalitat d'avortar qualsevol desembarcament il·legal, amb el recolzament a terra d'un piquet compost per un sergent i un cap de sanitat de l'armada. Un bergantí de l'armada que se encarregava de patricular un extens radi d'acció de les nostres aigües amb ordres estrictes d'enfonsar qualsevol nau que no estés en

possessió de la patent sanitària confirmant així les seves condicions higièniques.

També es van establir uns protocols per a les naus que arribaven amb les següents normes:

Las nau fondejades abans de mitja nit serien admeses al dia següent de matí. A les fondejades després de la mitjanit se'ls donaria entrada per la tarda.

Aquestes normes foren imposades per l'Ajuntament de Sóller i amb caràcter estricta com a conseqüència dels nous focus d'epidèmia que amenaçaven la vila i el port, sobretot de naus procedents d'Algèria i de les costes franceses, principalment del port de Marsella el qual va patir fortes epidèmies per la gran quantitat de naus que hi entraven.

Un altra causa de grans contagis foren les naus de contraban, que s'escapaven de tot control sanitari imposat per les nostres autoritats civils i sanitàries, posant en perill la salut dels habitants de Sóller i del seu port. Però la justícia de l'època fou inflexible i molt severa, com s'acostuma a dir "a grans mals, grans remeis", i es va promulgar una llei amb penes que contemplaven inclòs la pena de mort.

Francesc Asensi i Jou

Us desitjam unes bones festes de Sant Pere per a tota la barriada marinera i per a tots els visitants.

Os desea unas felices fiestas de San Pedro a toda la barriada marinera y a todos los visitantes.

C/ Jaime Torrens, 19
Port de Sóller
Tel. 971 633 918